

คู่มือ

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

กองสื่อสารและสารสนเทศ
สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

คู่มือ

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
ระเบียบและนโยบายด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง	๑
ความหมายของการบริหารความเสี่ยง	๑
วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง	๒
ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๓
การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๓
การประเมินความเสี่ยง	๓
การประเมินค่าความเสี่ยง	๕
การบรรเทาความเสี่ยง	๗
การควบคุมความเสี่ยง	๘
ประเภทของการควบคุมความเสี่ยง	๙
กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑๑
การเฝ้าสังเกต	๑๑
แผนบริหารจัดการความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๑๒

คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เนื่องจากภารกิจของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้นำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ฉะนั้นเพื่อให้การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงานเกิดประโยชน์สูงสุด และลดโอกาสความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อหาวิธีการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน การบริหารจัดการความเสี่ยงระบบสารสนเทศของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาตินี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านระบบสารสนเทศของหน่วยงานขึ้นตรงสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ด้วยการคาดการณ์ล่วงหน้าในกรณีที่มีความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้นจริงและนำแนวทางจัดการความเสี่ยงนี้ไปใช้ในดำเนินการ เป็นการช่วยเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศและความมั่นคงปลอดภัยทางด้านไซเบอร์ให้มีความแข็งแกร่งต่อการถูกโจมตีจาก Hacker และช่วยให้การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางตามยุทธศาสตร์สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

ระเบียบและนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔
๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒
๔. นโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

ความหมายของการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความหรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหน่วยงาน ทั้งในด้านยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน งบประมาณ และการบริการ ซึ่งอาจเป็นผลกระทบทางบวกด้วยก็ได้ โดยวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด ทำไม และเกิดขึ้นได้อย่างไรทั้งนี้สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) เมื่อทำการประเมินแล้ว ทำให้ทราบระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลางและต่ำ

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการ ให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง อยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงอาจแบ่งโดยสรุปได้เป็น ๔ แนวทางหลัก คือ การยอมรับ การลด/ควบคุม การยกเลิก และการโอนย้ายหรือแบ่งความเสี่ยง ดังนี้

การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง

การลด/การควบคุมความเสี่ยง (Risk Reduction) เป็นการปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

การกระจายความเสี่ยงหรือการโอนความเสี่ยง (Risk Sharing) เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไป

การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) เป็นการจัดการกับความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและ หน่วยงานไม่อาจยอมรับได้จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมนั้นไป

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบาย แนวทางหรือขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ แบ่งได้ ๔ ประเภท คือ การควบคุมเพื่อป้องกัน การควบคุมเพื่อให้ตรวจสอบ การควบคุมโดยการชี้แนะ และการควบคุมเพื่อการแก้ไข

หลักการวิเคราะห์ ประเมิน และจัดทำความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) และ ISO ๒๗๐๐๑ มีดังนี้

๑. การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)
๒. การระบุความเสี่ยงต่าง ๆ (Event Identification)
๓. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๔. กลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)
๕. กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง (Control Activities)
๖. ข้อมูลและการสื่อสารด้านบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)
๗. การติดตามผลและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่าง ๆ (Monitoring)

วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. เพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่อาจจะเกิดขึ้นกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของหน่วยงาน
๒. เพื่อให้สามารถวางแผนควบคุมและแก้ไขความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
๓. เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และลดโอกาสที่อาจเกิดความเสียหาย

๔. เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ กำกับดูแล ตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์

๕. เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงและความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่น่า จะมีผลกระทบกับการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ และนโยบาย แล้วพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันหรือจัดการกับ ความเสี่ยงเหล่านั้น ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติงาน หรือดำเนินงานตามแผน

ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT Resources)

๑. ระบบงาน (Application System) ได้แก่ ขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติงาน
๒. เทคโนโลยี (Technology) ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware) โปรแกรมระบบ (Operating System) ระบบบริหารฐานข้อมูล (Database Management System) ระบบเครือข่าย (Network) และระบบมัลติมีเดีย
๓. องค์กรประกอบ (Facilities) ได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสถานที่ติดตั้งหรือจัดวาง ตลอดจน สาธารณูปโภคที่จำเป็น เพื่อการปฏิบัติงานของระบบสารสนเทศ
๔. บุคลากร (People) ได้แก่ บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารและปฏิบัติงานสำหรับการ ดูแลและจัดระบบ รวมถึงผู้ใช้งานทั่วไป
๕. ข้อมูล (Data) ได้แก่ ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างข้อมูลด้านกราฟิก และข้อมูลที่เป็นมัลติมีเดีย

การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๑. การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)

การวิเคราะห์ความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยงประกอบด้วย ๓ กระบวนการ คือ

๑.๑ การชี้ระบุความเสี่ยง (Risk identification) เป็นการชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่หน่วยงานเผชิญอยู่ กระบวนการนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจหน่วยงาน ภารกิจและกิจกรรมสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมาย สังคม การเมืองและวัฒนธรรม พัฒนาการและปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จของหน่วยงานรวมทั้งโอกาสและภัยคุกคามที่มีต่อ หน่วยงาน การชี้ระบุความเสี่ยงควรได้ดำเนินการอย่างทั่วถึงครอบคลุมกิจกรรมในทุก ๆ ด้านของหน่วยงาน สาเหตุ สำคัญของความเสี่ยงคือการมีภัยคุกคาม (Threat) ที่อาจส่งผลให้เกิดการละเมิดความมั่นคงสารสนเทศและส่งผล เสียตามมา

การชี้ระบุความเสี่ยง (Risk identification) อาจพิจารณาถึงเหตุการณ์หรือสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วใน อดีตกับหน่วยงานนั้นหรือหน่วยงานอื่นใด หรืออาจเป็นสิ่งที่มีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้นแม้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนก็ได้ กระบวนการในการชี้ระบุความเสี่ยงอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ร่วมกันดังนี้ เช่น

- การระดมสมอง (brain storming)
- การออกแบบสอบถาม (questionnaire)
- การวิเคราะห์กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมในภารกิจ (business process analysis)
- การวิเคราะห์สภาพการณ์เหตุการณ์ละเมิดความมั่นคง (scenario analysis)

- การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการประเมินความเสี่ยง (risk assessment workshop)
- การสืบสวนเหตุการณ์ละเมิดความมั่นคงสารสนเทศ (incident investigation)
- การตรวจสอบและการตรวจสอบสภาพระบบ (auditing and inspection)
- การวิเคราะห์ HAZOP (hazard and operability studies)
- การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT analysis)

๑.๒ ลักษณะรายละเอียดของความเสี่ยง (Description of risk) เมื่อชี้ระบุความเสี่ยงได้แล้ว และนำมาบรรยายรายละเอียดและลักษณะของความเสี่ยงนั้น ได้แก่

- ชื่อความเสี่ยง (Name)
- ขอบเขต (Scope)
- ลักษณะความเสี่ยง (Nature)
- ผู้ที่มีผลกระทบ
- ลักษณะเชิงปริมาณ
- การยอมรับความเสี่ยง
- การบำบัดและการควบคุม
- แนวทางการปรับปรุง
- การพัฒนากลยุทธ์และนโยบาย

๑.๓ การประมาณความเสี่ยง (Risk estimation) ขั้นตอนนี้เป็นการดูปัญหาความเสี่ยงในแง่ของโอกาสการเกิดเหตุ (incident) หรือเหตุการณ์ (event) ว่ามีมากน้อยเพียงไรและผลที่ติดตามมาว่ามีความรุนแรงหรือเสียหายมากน้อยเพียงใด

โอกาส หรือ ความน่าจะเป็น (Probability or Likelihood) หรือความบ่อยครั้งของการเกิดเหตุ หรือเหตุการณ์ อาจแบ่งแบบง่าย ๆ เป็น ๕ ระดับจากน้อยไปหามาก เช่น

- บ่อย (frequent) พบได้บ่อยครั้งเป็นประจำ
- เป็นไปได้ (probable)
- ตามโอกาส (occasional)
- น้อยครั้งมาก (remote)
- แทบไม่เกิดเลย (improbable)

หมายเหตุ บางหน่วยงานแบ่งความบ่อยครั้งของการเกิดเหตุออกเป็น ๓ ระดับ เท่านั้น ซึ่งแล้วแต่ความต้องการเพื่อความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน

- ความรุนแรงของสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา (Severity of consequence) อาจแบ่งเป็น ๔ ระดับคือ
- สูงมาก (severe)
  - สูง (high)
  - ปานกลาง (moderate)
  - ต่ำ (low)

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถแยกประเภทความเสี่ยงเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านเทคนิค เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากระบบคอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์เอง อาจเกิดถูกโจมตีจากไวรัสหรือโปรแกรมไม่ประสงค์ดี (Malware) ถูกก่อวินาศกรรมจาก Hacker ถูกเจาะทำลายระบบจาก Cracker เป็นต้น

๒. ความเสี่ยงด้านผู้ปฏิบัติงาน เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ การจัดความสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลไม่เหมาะสมกับการใช้งานหรือการให้บริการ โดยผู้ใช้อาจเข้าสู่ระบบสารสนเทศ หรือใช้ข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานเกินกว่าอำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีอยู่ และอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลสารสนเทศได้

๓. ความเสี่ยงด้านภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดจากภัยพิบัติตามธรรมชาติหรือสถานการณ์ร้ายแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงกับข้อมูลสารสนเทศ เช่น ไฟฟ้าขัดข้อง น้ำท่วม ไฟไหม้ อาคารถล่ม การชุมนุมประท้วง หรือความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง เป็นต้น

๔. ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ เป็นความเสี่ยงจากแนวนโยบายในการบริหารจัดการที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านสารสนเทศ

๒. การประเมินค่าความเสี่ยง (Risk evaluation)

การประเมินค่าความเสี่ยง จะพิจารณาจากปัจจัยของขั้นตอนที่ผ่านมาได้แก่ โอกาสที่ภัยคุกคามที่เกิดขึ้น ทำให้ระบบขาดความมั่นคง, ระดับผลกระทบหรือความรุนแรงของภัยคุกคามที่มีต่อระบบ และประสิทธิภาพของแผนการควบคุมความปลอดภัยของระบบ การวัดระดับความเสี่ยงมีการกำหนด แผนภูมิความเสี่ยง ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบที่เกิดขึ้น และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

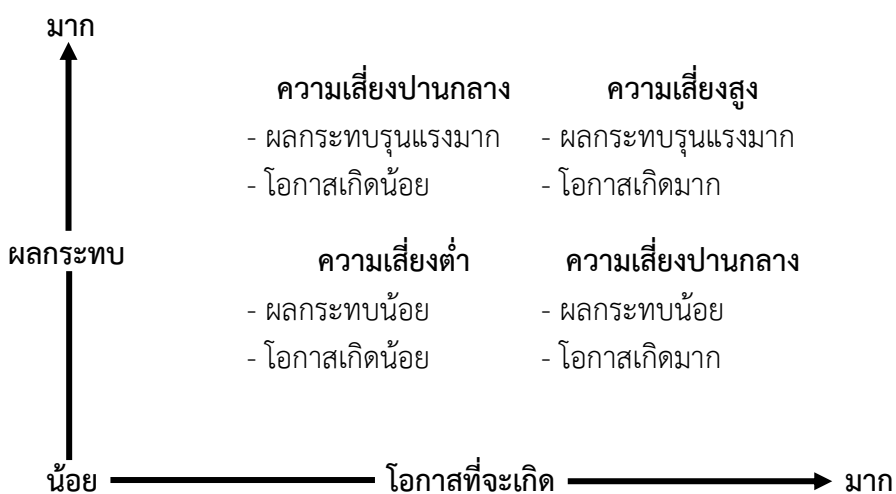
ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ × ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ
ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้

ระดับคะแนนความเสี่ยง	จัดระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง	พื้นที่สี
๑ - ๘	ต่ำ	ยอมรับความเสี่ยง	ขาว
๙ - ๑๖	ปานกลาง	ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	เหลือง
๑๗ - ๒๔	สูง	ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	ฟ้า
๒๕	สูงมาก	ถ่ายโอนความเสี่ยง	แดง

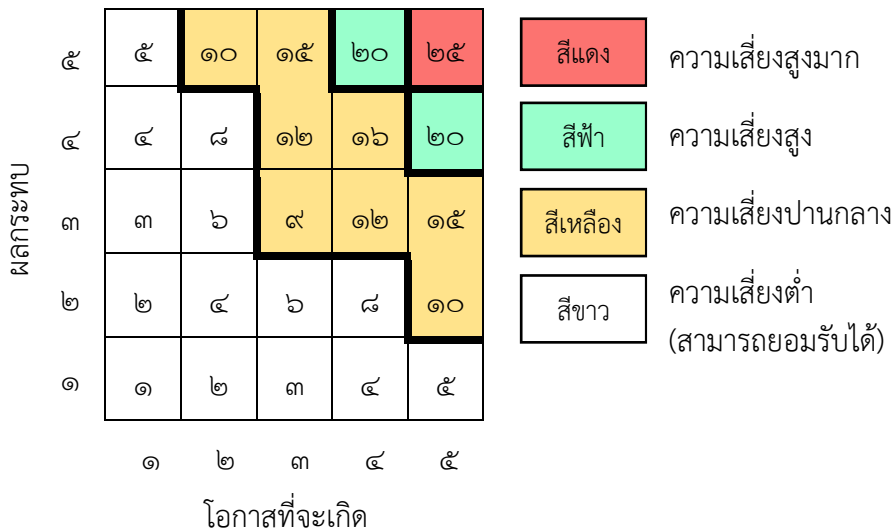

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

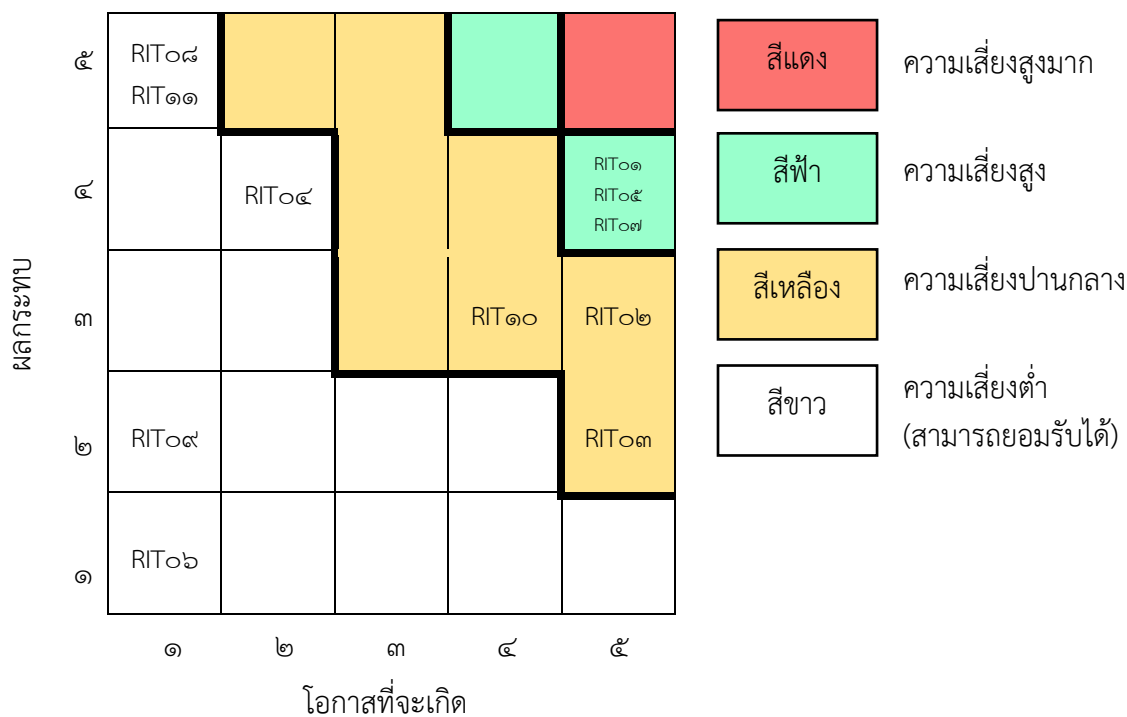
การวัดระดับความเสี่ยงโดยจัดลำดับจากผลกระทบและความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยง

การประเมินค่าความเสี่ยงแสดงตารางต่อไปนี้ แผนภูมิความเสี่ยง

๓. การบรรเทาความเสี่ยง (Risk mitigation)

การบรรเทาความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับ การคำนวณความเสี่ยง และการลงมือควบคุมการลดความเสี่ยงอย่างเหมาะสมตามแนวทางที่มาจากประเมินความเสี่ยง เนื่องจากการที่จะกำจัดความเสี่ยงในระบบทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ผู้บังคับบัญชาของหน่วยจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบการทำงานนี้ด้วยเงื่อนไขในการใช้งบประมาณที่สมดุล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และใช้วิธีการควบคุมที่เหมาะสมที่สุดเพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยส่งผลกระทบต่อภารกิจและทรัพยากรของหน่วยให้น้อยที่สุด

ทางเลือกเพื่อการบรรเทาความเสี่ยง สามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเภทดังนี้

๑. การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือการยอมรับความเสี่ยงในระดับที่เป็นอยู่และให้ระบบข้อมูลสารสนเทศดำเนินงานไปตามปกติ ซึ่งเป็นการยอมรับในผลที่อาจตามมา เช่น การพิสูจน์ตัวตนเพียงใช้ชื่อผู้ใช้งานและรหัสผ่าน มีความเสี่ยงเพราะอาจมีการขโมยไปใช้ได้ การใช้ Biometrics เช่น การตรวจลายนิ้วมือหรือม่านตา อาจมีค่าใช้จ่ายสูงไม่คุ้มค่า หน่วยงานอาจยอมรับความเสี่ยงของระบบปัจจุบันและทำงานต่อไปและปรับปรุงเมื่อมีโอกาส

๒. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) คือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงด้วยการกำจัดสาเหตุของความเสี่ยง เช่น เมื่อพบว่าปัจจุบันหน่วยงาน มีการสำรองข้อมูลเพียง ๑ ชุดและจัดเป็นความเสี่ยงต่อการสูญเสีย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนี้อาจได้แก่การทำสำรองข้อมูล ๒ ชุด และแยกเก็บในสถานที่ที่ต่างกันหรือระบบด้านยุทธการที่มีชั้นความลับ ลับมาก ต้องห้ามมีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เพื่อหลีกเลี่ยงภัยจาก Hacker เป็นต้น

๓. การจำกัดความเสี่ยง (Risk Limitation) คือ การทำระบบควบคุมเพื่อให้เกิดผลกระทบจากการถูกคุกคามระบบหรือจากความไม่มั่นคงของระบบให้น้อยที่สุด เช่น การใช้ Firewall ป้องกันระบบจากภัยคุกคามในอินเทอร์เน็ต

๔. การวิจัยและการรับรู้ความเสี่ยง (Research and Acknowledgement) คือการลดความสูญเสียที่เกิดจากความเสียหายโดยการตรวจสอบเพื่อรับทราบความอ่อนแอของระบบและค้นคว้าวิจัยให้ได้วิธีการควบคุมเพื่อเสริมความมั่นคงให้แก่ระบบ

๕. การถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Transfer) คือ การถ่ายโอนความเสี่ยงด้วยการหาทางเลือกอื่นเพื่อชดเชยความสูญเสีย เช่น อุปกรณ์เครือข่ายเมื่อซื้อมาแล้วมีระยะประกันเพียงหนึ่งปี เพื่อเป็นการรับมือในกรณีที่อุปกรณ์เครือข่ายไม่ทำงาน หน่วยงานอาจเลือกซื้อประกัน หรือสัญญาการซ่อมบำรุง เป็นต้น

๔. การควบคุมความเสี่ยง (Risk control)

เมื่อต้องมีการควบคุมเกิดขึ้นสิ่งที่ต้องปฏิบัติคือระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้มากที่สุด แล้วพยายามหาวิธีลดความเสี่ยงด้วยวิธีที่มีต้นทุนต่ำและส่งผลกระทบต่อภารกิจอื่น ๆ ของหน่วยงานให้น้อยที่สุดกระบวนการในการบรรเทาความเสี่ยงสรุปได้ดังนี้

๑. จัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงาน (Prioritize Actions) จากผลการจัดลำดับความเสี่ยง ในกระบวนการประเมินความเสี่ยง นำไปสู่การจัดลำดับการลงมือปฏิบัติงานด้วย ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ลำดับแรกสุดควรจะต้องเลือกลงมือกับความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง ซึ่งต้องการการแก้ไขในทันทีเพื่อปกป้อง ภารกิจของหน่วยผลลัพธ์ที่ได้คือลำดับการลงมือจัดการความเสี่ยง

๒. ประเมินทางเลือกในการควบคุม (Evaluate recommended Control Options) วิธีการควบคุมที่ถูกเสนอในกระบวนการประเมินความเสี่ยงอาจไม่ใช่วิธีที่เหมาะสมที่สุดหรือเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ที่สุดสำหรับแต่ละหน่วยงาน ขั้นตอนนี้จึงเป็นการเลือกวิธีการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดที่จะสามารถบรรเทาความเสี่ยงได้ ผลลัพธ์ที่ได้คือรายชื่อของวิธีการควบคุม

๓. วิเคราะห์ผลประโยชน์ที่ได้รับ (Conduct Cost-Benefit Analysis) การวิเคราะห์ผลประโยชน์นี้จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจและเลือกวิธีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

๔. เลือกวิธีการควบคุม (Select Control) จากพื้นฐานผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ผลประโยชน์ ผู้บังคับบัญชาสามารถตรวจสอบวิธีควบคุมทั้งหมดและเลือกวิธีที่ครอบคลุมทั้งการควบคุมเชิงเทคนิค, เชิงปฏิบัติการ และเชิงบริหารเพื่อให้มั่นใจความเพียงพอต่อความต้องการความปลอดภัยของระบบและหน่วยงาน

๕. มอบหมายความรับผิดชอบ (Assign Responsibility) คือการเลือกบุคคลที่เหมาะสมซึ่งมีความเชี่ยวชาญและมีทักษะในการลงมือควบคุม พร้อมมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ

๖. พัฒนาแผนการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกัน (Develop a Safeguard Implementation Plan) อย่างน้อยที่สุด แผนงานควรจะประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- ๖.๑ ความเสี่ยงและระดับความเสี่ยง
- ๖.๒ วิธีการควบคุมที่ได้รับการแนะนำ
- ๖.๓ การปฏิบัติงานที่ได้รับการจัดลำดับไว้
- ๖.๔ การเลือกวิธีการควบคุม
- ๖.๕ ทรัพยากรที่ต้องการใช้ในการลงมือควบคุม

๖.๖ รายชื่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ

๖.๗ กำหนดวันที่เริ่มลงมือปฏิบัติ

๖.๘ กำหนดวันเสร็จสิ้นการปฏิบัติ

๖.๙ รายละเอียดการดูแลรักษาระบบ

๗. ลงมือปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่เลือก (Implement Selected Controls) ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ บางครั้งการควบคุมอาจจะลดความเสี่ยงได้ แต่ไม่สามารถกำจัดความเสี่ยงนั้นออกจากระบบหรือหน่วยงานได้ ซึ่งอาจทำให้มีความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่แต่เป็นความเสี่ยงที่หน่วยงานสามารถยอมรับได้

ประเภทของการควบคุม (Control Category)

ในการใช้วิธีการควบคุมเพื่อบรรเทาความเสี่ยง หน่วยงานควรจะต้องพิจารณาวิธีการทั้งในแง่ของเชิงเทคนิค เชิงการบริหารจัดการ และการรักษาความปลอดภัยในเชิงกายภาพ เพื่อให้การควบคุมมีประสิทธิภาพสูงสุด การควบคุมความปลอดภัยสามารถที่จะป้องกัน จำกัด และยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่หน่วยงาน

๑. การควบคุมความปลอดภัยเชิงเทคนิค (Technical Security Controls) การควบคุมนี้เพื่อให้ป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งการควบคุมสามารถจัดช่วงได้ตั้งแต่ที่มีวิธีการอย่างง่าย ๆ ไปจนถึง วิธีที่มีความสลับซับซ้อน และโดยปกติการควบคุมนี้จะเกี่ยวข้อง โครงสร้างสถาปัตยกรรมของระบบ วินัยในการพัฒนาโปรแกรม และการรักษาความปลอดภัยโดยรวมของอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเฟิร์มแวร์ วิธีการเหล่านี้ควรจะปฏิบัติควบคู่กันไป และสามารถแบ่งประเภทหลัก ๆ ได้ ๓ ประเภทตามวัตถุประสงค์พื้นฐานได้ดังนี้

๑.๑ การควบคุมแบบสนับสนุน (Support) เป็นการควบคุมแบบทั่วไปสำหรับการรักษาความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การระบุตัวตน (Identification), การจัดการโดยใช้กุญแจเข้ารหัสลับ (Cryptographic Key) , การบริหารความปลอดภัย (Security Management) และการปกป้องระบบ (System Protections)

๑.๒ การควบคุมแบบป้องกัน (Prevent) เป็นการควบคุมที่ป้องกันช่องโหว่ซึ่งเกิดจากจุดที่เคยเกิดความไม่ปลอดภัยขึ้นครั้งแรก สำหรับการควบคุมในทางเทคนิคได้แก่ การตรวจสอบชื่อผู้ใช้งานและรหัสผ่าน (Authentication), การตรวจสอบสิทธิการอนุญาตใช้งาน (Authorization), การบังคับใช้การควบคุมการเข้าถึงข้อมูล (Access Control Enforcement), การห้ามปฏิเสธความรับผิดชอบ (Non-Repudiation), การสื่อสารที่ได้รับการปกป้อง (Protected communication) โดยการใช้วิธีเข้ารหัสข้อมูลและใช้เทคโนโลยีการเข้ารหัสลับ, การรักษาความปลอดภัยส่วนตัวเกี่ยวกับรายการข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลง (Transaction Privacy)

๑.๓ การควบคุมแบบเฝ้าระวัง ตรวจสอบและกู้คืน (Monitor, Detect and Recover) เป็นการควบคุมเพื่อตรวจจับช่องโหว่ในระบบพร้อมทั้งกู้ข้อมูลกลับคืน วิธีการควบคุมได้แก่ การตรวจสอบระบบ (Audit), การตรวจจับการบุกรุกระบบ (Intrusion Detection), การฟื้นฟูระบบให้กลับสู่สถานะที่ปลอดภัย (Restore Secure State) และการตรวจจับและกำจัดไวรัส (Virus detection and Eradication)

๒. การควบคุมความปลอดภัยเชิงการจัดการ (Management Security Controls) เป็นการปฏิบัติ งานเพื่อจัดการและลดความสูญเสียซึ่งเกิดจากความเสียหาย การควบคุมเชิงการจัดการมุ่งเน้นที่ข้อกำหนดตามนโยบาย

การปกป้องข้อมูลและมาตรฐานของหน่วยงาน ซึ่งนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติที่ตอบสนองต่อเป้าหมายและกำลังพลของหน่วยงาน

๒.๑ การควบคุมเชิงการจัดการแบบป้องกัน (Preventive Management Security Controls) ประกอบด้วยวิธีการดังนี้

- มอบหมายความรับผิดชอบด้านความปลอดภัย
- พัฒนาและดูแลแผนการรักษาความปลอดภัยระบบ
- มีการควบคุมด้านความปลอดภัยส่วนบุคคล รวมถึงการแบ่งหน้าที่และการเข้าใช้และยกเลิกการใช้งานบนเครื่องคอมพิวเตอร์
- จัดอบรมด้านเทคนิคเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้จะเข้าใจและตระหนักถึงกฎ กติกาที่เกี่ยวข้อง (User Awareness Training)

๒.๒ การควบคุมเชิงการจัดการแบบตรวจจับ (Detection management security Controls) ได้แก่

- ควบคุมระบบของแต่ละบุคคล
- คอยตรวจสอบการควบคุมความปลอดภัยเพื่อให้มั่นใจว่าการควบคุมนั้นมีประสิทธิภาพ
- ทำการตรวจสอบระบบอย่างเป็นประจำ
- ลงมือปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อนำไปสู่การประเมินและการบรรเทาความเสี่ยง

๒.๓ การควบคุมเชิงการจัดการด้านการกู้คืน (Recovery Management Security Controls) ประกอบด้วยวิธีการดังนี้

- มีการทดสอบและปรับปรุง ให้การสนับสนุนการควบคุมอย่างต่อเนื่อง และดูแลแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจว่าแผนงานสามารถนำมาใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินกับหน่วยงานได้
- ติดตั้งระบบที่สามารถจัดเตรียม, รับรู้, รายงานผล และตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสามารถทำให้ระบบข้อมูลสารสนเทศกลับสู่สภาวะปกติได้

๓. การควบคุมความปลอดภัยเชิงกายภาพ (Physical Security Controls) เป็นการปฏิบัติเพื่อจัดการและลดความสูญเสียซึ่งเกิดจากความเสียหายทางด้านกายภาพ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการดังนี้

- ๓.๑ การกำหนดพื้นที่หวงห้ามสำหรับการปฏิบัติงานหรือพื้นที่ติดตั้งอุปกรณ์ด้านสารสนเทศ
- ๓.๒ การกำหนดมาตรการสำหรับการเข้า - ออกเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ
- ๓.๓ การควบคุมสินทรัพย์ทางด้านข้อมูลสารสนเทศ เพื่อป้องกันความเสียหายจากไฟไหม้และน้ำท่วม
- ๓.๔ การตรวจตราสินทรัพย์ทางด้านข้อมูลสารสนเทศ เช่น การใช้โทรทัศน์วงจรปิด, การติดตั้งระบบกันขโมย เป็นต้น
- ๓.๕ ดูแลระบบรักษาความปลอดภัยในสภาพแวดล้อม เช่น การใช้ตัวตรวจจับ เป็นต้น

กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ขั้นที่ ๑ การระบุความเสี่ยงและผลกระทบที่มีผลกระทบต่อระบบข้อมูลสารสนเทศ

ขั้นที่ ๒ ประเมินถึงโอกาสที่จะเกิดขึ้นของความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบซึ่งแต่ละความเสี่ยงก็จะมี ความรุนแรงแตกต่างกัน ทั้งนี้การควบคุมความเสี่ยงหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนั้น ก็จะขึ้นอยู่กับมาตรการควบคุมความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงาน

ขั้นที่ ๓ มีการวางแผนโดยกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมผลกระทบของความเสี่ยง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ในการควบคุมผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เพื่อที่จะลดและตรวจหาความเสี่ยงที่ได้ประเมินเอาไว้โดยให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานเป็นผู้ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบและป้องกัน/แก้ไข/ควบคุมความเสี่ยงไม่ให้มีผลกระทบที่วางไว้ โดยสามารถดำเนินการตามแผนได้

ขั้นที่ ๔ การประเมินแผนเพื่อทราบความเสี่ยงที่เหลืออยู่ ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องมีการรวบรวมและรายงานข้อมูลของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอให้ผู้บังคับบัญชาทราบและบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

ขั้นที่ ๕ การติดตาม กำกับ และตรวจสอบ การปฏิบัติการควบคุมความเสี่ยงตามแผนที่ดำเนินการไว้ในขั้นที่ ๓ มีการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบโดยมีหลักฐานประกอบ การปฏิบัติหน้าที่ตามระยะเวลาที่กำหนด

การเฝ้าสังเกต (Monitoring)

กระบวนการเฝ้าสังเกตเป็นหลักประกันว่า หน่วยงานมีมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับ การบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ และมาตรการเหล่านั้นมีผู้ปฏิบัติตามและบังเกิดผลจริง ดังนั้น กระบวนการเฝ้าสังเกตจึงพิจารณาว่า

- ได้มีการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ และบังเกิดผล
- กระบวนการที่กำหนดขึ้นมาสามารถปฏิบัติได้จริง
- มีการเรียนรู้เกิดขึ้นในหน่วยงานอันเป็นผลมาจากการบริหารความเสี่ยง

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๑. หลักการและเหตุผล

การบริหารจัดการความเสี่ยง มีบทบาทสำคัญในการปกป้องข้อมูลและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่เป็นสินทรัพย์ของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และยังรวมถึงการปกป้อง “ภารกิจ” ของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติให้รอดพ้นจากความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอีกด้วย ขั้นตอนในการบริหารจัดการความเสี่ยงควรจัดให้อยู่ในความรับผิดชอบหลักของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้บังคับบัญชา และผู้ดูแลระบบของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติจะต้องมีกระบวนการในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน เพื่อปกป้องสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้จากความเสี่ยงและเพื่อความสามารถในการดำเนินภารกิจของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติให้บรรลุผลสำเร็จ ไม่ใช่แค่เพียงการปกป้องสินทรัพย์เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติเพียงเท่านั้น

การบริหารความเสี่ยงมีความสำคัญต่อการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการเพิ่มโอกาสและช่วยให้สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติบรรลุเป้าประสงค์และภารกิจที่ตั้งไว้ และเป็นการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การจัดการภายในสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ รวมทั้งลดโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายที่ไม่ต้องการกับระบบสารสนเทศ

๒. เพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่อาจเกิดขึ้นกับระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๓. เพื่อให้มีการวางแผน ควบคุม แก้ไขความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔. เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ กำกับดูแล ตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕. เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงและความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่น่าจะมีผลกระทบต่อการทำงาน วัตถุประสงค์ และนโยบาย แล้วพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันหรือจัดการกับความเสี่ยงเหล่านั้น ก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติงาน หรือดำเนินงานตามแผน

๓. ขอบเขตการดำเนินการ

เป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายในความรับผิดชอบของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๔. การวิเคราะห์ความเสี่ยง

จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านสารสนเทศของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติสามารถแยกประเภทความเสี่ยงได้เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านเทคนิค เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากระบบคอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์อาจถูกโจมตีจากไวรัสหรือโปรแกรมไม่ประสงค์ดี ถูกก่อกวนจาก Hacker ถูกเจาะทำลายระบบจาก Cracker เป็นต้น

๒. ความเสี่ยงจากผู้ใช้ปฏิบัติงาน เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ การจัดความสำคัญใน การเข้าถึงข้อมูลไม่เหมาะสมกับการใช้งานหรือการให้บริการ โดยผู้ใช้อาจเข้าสู่ระบบสารสนเทศ หรือใช้ข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของตนเองที่มีอยู่ และอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลสารสนเทศได้

๓. ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดจากภัยพิบัติตามธรรมชาติหรือสถานการณ์ร้ายแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงกับข้อมูลสารสนเทศ เช่น ไฟฟ้าขัดข้อง น้ำท่วม ไฟไหม้ อาคารถล่ม ชุมชนประท้วง หรือความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง เป็นต้น

๔. ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ เป็นความเสี่ยงจากแนวนโยบายในการบริหารจัดการที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านสารสนเทศ

๕. ลักษณะรายละเอียดของความเสี่ยง (Description of risk) แสดงตามตาราง

ชื่อความเสี่ยง	รหัส	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยง/ สิ่งคุกคาม	ผลกระทบ/ ผู้ได้รับผลกระทบ
๑. ความเสี่ยง ในการเข้าถึง ข้อมูลของ บุคคลอื่น	RIT๐๑	ความเสี่ยงจาก ผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังใน การเข้าใช้ระบบสารสนเทศ เช่น การมอบหมายให้ผู้อื่นใช้ รหัสผ่านของตนเองเข้าใช้ ระบบหรือใช้งานแทน	-การอำพรางหรือ สวมรอยผู้ใช้ -การเข้าถึงข้อมูล/ เปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาต	ผู้ใช้งาน ระบบสารสนเทศ ระบบฐานข้อมูล
๒. ความเสี่ยง จากการนำเอา อุปกรณ์อื่นที่ ไม่ได้รับอนุญาต มาเชื่อมต่อ	RIT๐๒	ความเสี่ยงจาก ผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังใน การใช้ระบบเครือข่าย เช่น การนำ wireless router หรือ switch/hub มา เชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย สำนักงานสภาเกษตรกร แห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาต และไม่ได้มีการตั้งค่าเครื่องที่ ถูกต้อง ทำให้เครื่อง คอมพิวเตอร์อื่นในระบบ เครือข่ายไม่สามารถใช้งานได้ หรือ การไม่ได้ ตั้งค่าการ รักษาความปลอดภัย ทำให้ เครื่องคอมพิวเตอร์ของบุคคล ภายนอกอื่น ๆ ที่รับสัญญาณ ได้เชื่อมต่อเข้ากับระบบ เครือข่ายของสำนักงานสภา เกษตรกรแห่งชาติ ทำให้เกิด ช่องโหว่กับระบบรักษาความ ปลอดภัยของสำนักงานสภา เกษตรกรแห่งชาติ	-การนำอุปกรณ์อื่น มาเชื่อมต่อเข้าระบบ -ความล้มเหลวทาง เทคนิค	ผู้ใช้งาน ผู้ดูแลระบบ ระบบสารสนเทศ ระบบฐานข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ แม่ข่าย

๖. การประมาณความเสี่ยง แสดงดังตาราง

ชื่อความเสี่ยง	รหัส	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ความถี่	ความรุนแรง	ระดับคะแนน
๑. ความเสี่ยงในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่น	RIT๐๑	ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการเข้าใช้ระบบสารสนเทศ เช่น การมอบหมายให้ผู้อื่นใช้รหัสผ่านของตนเองเข้าใช้ระบบหรือใช้งานแทน	๕	๔	๒๐
๒. ความเสี่ยงจากการนำเอาอุปกรณ์อื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตมาเชื่อมต่อ	RIT๐๒	ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการใช้ระบบเครือข่าย เช่น การนำ wireless router หรือ switch/hub มาเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาต และไม่ได้มีการตั้งค่าเครื่องที่ถูกต้อง ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์อื่นในระบบเครือข่ายไม่สามารถใช้งานได้ หรือการไม่ได้ตั้งค่าการรักษาความปลอดภัย ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ของบุคคลภายนอกอื่น ๆ ที่รับสัญญาณได้ เชื่อมต่อเข้ากับระบบเครือข่ายของสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติ ทำให้เกิดช่องโหว่กับระบบรักษาความปลอดภัยของสำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติ	๕	๓	๑๕
๓. ความเสี่ยงจากกระแสไฟฟ้าขัดข้อง ไฟฟ้าดับ แรงดันไฟฟ้าไม่คงที่	RIT๐๓	ความเสี่ยงด้านเทคนิค/ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดกระแสไฟฟ้าขัดข้อง หรือเกิดแรงดันไฟฟ้าไม่คงที่ ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อาจได้รับความเสียหายจากแรงดัน ไฟฟ้าที่ไม่คงที่หรือ เมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้องทำให้เครื่องแม่ข่ายคอมพิวเตอร์ถูกปิดไปโดยไม่สมบูรณ์ อาจทำให้ข้อมูลสารสนเทศบางส่วนเกิดการสูญหาย และการให้บริการบางประเภทไม่สามารถเปิดใช้งานได้โดยอัตโนมัติ	๕	๒	๑๐

ชื่อความเสี่ยง	รหัส	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ความถี่	ความรุนแรง	ระดับคะแนน
๔. ความเสี่ยงจากการถูกบุกรุก โดยผู้ไม่ประสงค์ดี	RIT๐๔	ความเสี่ยงด้านเทคนิค/ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงาน	การบุกรุกโจมตีโดยผู้ไม่ประสงค์ดี เช่น hacker เป็นต้น การดักจับข้อมูล การส่งข้อมูลคำสั่งเจตนาร้าย การติด Malware	๒	๔	๘
๕. ความเสี่ยงจากการขาดแคลนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน	RIT๐๕	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การขาดแคลนบุคลากรด้านสารสนเทศ ทำให้การทำงานอาจหยุดชะงัก หากบุคลากรผู้รับผิดชอบไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้ และจำนวนบุคลากรที่มีไม่เพียงพอต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้งาน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและควบคุมดูแลระบบ	๕	๔	๒๐
๖. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายผู้บังคับบัญชา	RIT๐๖	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชา อาจทำให้นโยบายการบริหารจัดการสารสนเทศเปลี่ยนแปลงด้วย ทำให้การดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้รับความกระทบ	๑	๑	๑
๗. ความเสี่ยงต่อการได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ	RIT๐๗	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการให้ระบบสารสนเทศสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ	๕	๔	๒๐
๘. ความเสี่ยงจากการเกิดไฟไหม้ แผ่นดินไหว อาคารถล่ม	RIT๐๘	ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดไฟไหม้อาคาร แผ่นดินไหวจนอาคารถล่ม ไม่สามารถเคลื่อนย้ายเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ทำให้ได้รับความเสียหายทั้งหมด	๑	๕	๕
๙. ความเสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง	RIT๐๙	ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดสถานการณ์ความรุนแรง หรือความไม่สงบเรียบร้อย จนทำให้บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ	๑	๒	๒

ชื่อความเสี่ยง	รหัส	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ความถี่	ความรุนแรง	ระดับคะแนน
๑๐. ความเสี่ยงจากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ขัดข้องไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ	RIT๑๐	ความเสี่ยงด้านเทคนิค	เครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ชำรุดหรือขัดข้องด้วยสาเหตุทางเทคนิคหรือจากสัตว์กัดแทะเช่น หนูหรือแมลง เป็นต้น	๓	๔	๑๒
๑๑. ความเสี่ยงจากการโจรกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	RIT๑๑	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ/ ความเสี่ยงจากผู้ปฏิบัติงาน	การโจรกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือชิ้นส่วนภายในเครื่อง เช่น CPU และ Ram ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงาน หรือเกิดการสูญหายของข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นได้	๑	๕	๕

๗. การรายงานผลการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk reporting) แสดงดังตาราง

จากผลการประเมินความเสี่ยง สามารถจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านสารสนเทศ ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

ลำดับ	ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ค่าระดับความเสี่ยง
๑	RIT๐๑ ความเสี่ยงในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่น	ความเสี่ยงจาก ผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการเข้าใช้ระบบสารสนเทศ เช่น การมอบหมายให้ผู้อื่นใช้รหัสผ่านของตนเองเข้าใช้ระบบหรือใช้งานแทน	๒๐
๒	RIT๐๕ ความเสี่ยงจากการขาดแคลนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การขาดแคลนบุคลากรด้านสารสนเทศ ทำให้การทำงานอาจหยุดชะงัก หากบุคลากรผู้รับผิดชอบไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้ และจำนวนบุคลากรที่มีไม่เพียงพอต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้งาน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและควบคุมดูแลระบบ	๒๐
๓	RIT๐๗ ความเสี่ยงต่อการได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการให้ระบบสารสนเทศสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ	๒๐
๔	RIT๐๒ ความเสี่ยงจากการนำเอาอุปกรณ์อื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตมาเชื่อมต่อ	ความเสี่ยงจาก ผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการใช้ระบบเครือข่าย เช่น การนำ wireless router หรือ switch/hub มาเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาต และไม่ได้มีการตั้งค่าเครื่องที่ถูกต้อง ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์อื่นในระบบเครือข่ายไม่สามารถใช้งานได้ หรือการไม่ได้ตั้งค่าการรักษาความปลอดภัย ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ของบุคคลภายนอกอื่นๆที่รับสัญญาณได้เชื่อมต่อเข้ากับระบบเครือข่ายของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	๑๕
๕	RIT๑๐ ความเสี่ยงจากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ขัดข้อง ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ	ความเสี่ยงด้านเทคนิค	เครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ชำรุดหรือขัดข้องด้วยสาเหตุทางเทคนิค หรือจากสัตว์กัดแทะเช่น หนูหรือแมลง เป็นต้น	๑๒

ลำดับ	ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	ลักษณะความเสี่ยง	ค่าระดับความเสี่ยง
๖	RIT๐๓ ความเสี่ยงจากกระแสไฟฟ้าขัดข้อง ไฟฟ้าดับ แรงดันไฟฟ้าไม่คงที่	ความเสี่ยงด้านเทคนิค/ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดกระแสไฟฟ้าขัดข้อง หรือเกิดแรงดันไฟฟ้าไม่คงที่ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อาจได้รับความเสียหายจากแรงดันไฟฟ้าที่ไม่คงที่ หรือ เมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้องทำให้เครื่องแม่ข่ายคอมพิวเตอร์ถูกปิดไปโดยไม่สมบูรณ์ อาจทำให้ข้อมูลสารสนเทศบางส่วนเกิดการสูญหาย และการให้บริการบางประเภทไม่สามารถเปิดใช้งานได้โดยอัตโนมัติ	๑๐
๗	RIT๐๔ ความเสี่ยงจากการถูกบุกรุก โดยผู้ไม่ประสงค์ดี	ความเสี่ยงด้านเทคนิค	การบุกรุกโจมตีโดยผู้ไม่ประสงค์ดี เช่น Hacker เป็นต้น การดักจับข้อมูล การส่งข้อมูลคำสั่งเจตนาร้าย การติดไวรัสหรือเวิร์ม	๘
๘	RIT๐๘ ความเสี่ยงจากการเกิดไฟไหม้ แผ่นดินไหว อาคารถล่ม น้ำท่วม	ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดไฟไหม้อาคาร แผ่นดินไหวจนอาคารถล่ม ไม่สามารถเคลื่อนย้ายเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ทำให้ได้รับความเสียหายทั้งหมด	๕
๙	RIT๑๑ ความเสี่ยงจากการโจรกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ/ความเสี่ยงจากผูปฏิบัติงาน	การโจรกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือชิ้นส่วนภายในเครื่อง เช่น CPU และ Ram ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงาน หรือเกิดการสูญหายของข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นได้	๕
๑๐	RIT๐๙ ความเสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง	ความเสี่ยงจากภัยหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน	การเกิดสถานการณ์ความรุนแรง หรือความไม่สงบเรียบร้อยจนทำให้บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ	๒
๑๑	RIT๐๖ ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายผู้บังคับบัญชา	ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ	การเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชา อาจทำให้นโยบายการบริหารจัดการสารสนเทศเปลี่ยนแปลงด้วย ทำให้การดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้รับผลกระทบ	๑

๘. การจัดการความเสี่ยง แสดงดังตาราง

ระดับความเสี่ยงคงเหลือที่ยอมรับได้ ≤ ๘

สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติกำหนดให้ ความเสี่ยงที่จำเป็นต้องนำมาดำเนินการจัดการความเสี่ยง คือ ความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูง ตั้งแต่ ๑๕ ขึ้นไป ส่วนความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงต่ำกว่า ๑๕ ถือว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำอาจจะนำมาดำเนินการจัดการความเสี่ยงในแผนบริหารความเสี่ยงหรือไม่ก็ได้ การดำเนินการจัดการ ความเสี่ยงเป็นดังตารางต่อไปนี้

ลำดับ	ความเสี่ยง	ค่าระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	แนวทางการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาการปฏิบัติ
๑	RIT๐๑ ความเสี่ยงในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่น	๒๐	- ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	- สร้างความตระหนักในเรื่องของข้อมูลส่วนบุคคล ในการพิงรักษาสิทธิในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล - เปลี่ยนรหัสผ่านตามแนวปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-
๒	RIT๐๕ ความเสี่ยงจากการขาดแคลนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน	๒๐	- ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	- จัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้เพิ่มเติม - จัดทำคู่มือกระบวนการทำงานเพื่อให้บุคลากรอื่นสามารถปฏิบัติตามคู่มือได้ กรณีที่บุคลากรผู้รับผิดชอบไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้	กองการเจ้าหน้าที่	-
๓	RIT๐๗ ความเสี่ยงต่อการได้รับการสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอ	๒๐	- ควบคุมความเสี่ยง (มีแผนควบคุมความเสี่ยง)	- จัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน	กองยุทธศาสตร์	-
๔	RIT๐๒ ความเสี่ยงจากการนำเอาอุปกรณ์อื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตมาเชื่อมต่อ	๑๕	- ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	- จัดฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ - กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายหรือระเบียบด้านสารสนเทศอย่างจริงจัง	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-

ลำดับ	ความเสี่ยง	ค่าระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	แนวทางการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาการปฏิบัติ
				- ใช้อุปกรณ์เครือข่ายที่สามารถจำกัดสิทธิ์การเข้าถึงสำหรับอุปกรณ์ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมต่อเข้าเครือข่าย		
๕	RIT๑๐ ความเสี่ยงจากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ขัดข้องไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ	๑๒	- ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	- หาทางป้องกันสัตว์กัดแทะอุปกรณ์ - จัดหาเครื่องและอุปกรณ์สำรองเพื่อให้สามารถใช้ทดแทนชั่วคราวเพื่อสามารถปฏิบัติงานได้ - จัดทำแผนการตรวจสอบและจัดจ้างบำรุงรักษาเครื่องและอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ	กองกลาง	-
๖	RIT๐๓ ความเสี่ยงจากกระแสไฟฟ้าขัดข้อง ไฟฟ้าดับ แรงดันไฟฟ้าไม่คงที่	๑๐	- ยอมรับความเสี่ยง (มีมาตรการติดตาม)	- จัดหาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเครื่องสำรองไฟฟ้าแบบป้องกันปัญหาแรงดันไฟฟ้าไม่คงที่	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-
๗	RIT๐๔ ความเสี่ยงจากการถูกบุกรุก โดยผู้ไม่ประสงค์ดี	๘	- ยอมรับความเสี่ยง	- ตรวจสอบการตั้งค่าของ firewall อย่างสม่ำเสมอ - ติดตั้งระบบตรวจสอบการบุกรุกเครือข่าย และติดตามเพื่อปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ - ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและ patch อย่างสม่ำเสมอ - ติดตั้ง patch ของระบบปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ - เปลี่ยนรหัสผ่านตามแนวปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-

ลำดับ	ความเสี่ยง	ค่าระดับความเสี่ยง	กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง	แนวทางการดำเนินการจัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาการปฏิบัติ
๘	RIT๐๘ ความเสี่ยงจากการเกิดไฟไหม้ แผ่นดินไหว อาคารถล่ม	๕	- ยอมรับความเสี่ยง	- จัดหาระบบสำรองเพื่อให้ระบบสารสนเทศสามารถทำงานได้ - สำรองข้อมูลระบบ และฐานข้อมูลเก็บไว้ในสถานที่อื่นอีกหนึ่งชุด	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-
๙	RIT๑๑ ความเสี่ยงจากการโจรกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	๕	- ยอมรับความเสี่ยง	- ตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอก - กำหนดพื้นที่หวงห้ามในการเข้าถึงพื้นที่ปฏิบัติงาน - ตรวจสอบระบบการป้องกันรักษาความปลอดภัยของสถานที่ให้อยู่ในสภาพปกติ - ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อเฝ้าระวัง	กองกลาง	-
๑๐	RIT๐๙ ความเสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมือง	๒	- ยอมรับความเสี่ยง	- จัดหาระบบสำรองเพื่อให้ระบบสารสนเทศสามารถทำงานได้	กองสื่อสารและสารสนเทศ	-
๑๑	RIT๐๖ ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายผู้บังคับบัญชา	๑	- ยอมรับความเสี่ยง		-	-